

Evaluering af VEU konferencen 2013 - Mere og bedre voksen- og efteruddannelse

Arrangeret af Undervisningsministeriet, Nationalt Center for
Kompetenceudvikling (NCK), Nordisk Netværk for Voksnes
Læring (NVL) samt Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)

2014

Evaluering af VEU konferen- cen 2013

- Mere og bedre voksen- og ef- teruddannelse

© 2014 Danmarks Evalueringsinstitut

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Danmarks Evalueringsinstitut

Østbanegade 55, 3.

2100 København Ø

T 35 55 01 01

F 35 55 10 11

E eva@eva.dk

H www.eva.dk

Indhold

Forord	5
1 Resume	7
2 Indledning	11
3 Konferencedeltagerne	13
4 Workshops	15
5 Plenumoplæg	19
6 Erfaringsudveksling og netværksdannelse	20
7 Konferencens tilrettelæggelse	21
8 Samlet tilfredshed og fremtiden	24
Appendiks	
Appendiks A: Program for VEU-konferencen 2013	27
Appendiks B: Præsentation af workshops	29

Forord

I 2013 blev der for fjerde år i træk afholdt en landsdækkende VEU-konference arrangeret i fællesskab af Undervisningsministeriet, Nationalt Center for Kompetenceudvikling (NCK) på Århus Universitet i Emdrup, Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) samt Danmarks Evalueringsinstitut (EVA).

Konferencerne har alle sigtet mod at formidle og dele viden om forsøgs- og udviklingsarbejde inden for VEU-området og fokuseret på samspillet mellem praksisbaseret viden og vidensbaseret praksis. Hertil kommer, at VEU-konferencerne hvert år har haft deres særlige overordnede tema. På konferencen i 2013 var temaet *Mere og bedre voksen- og efteruddannelse*.

De fire konferencer har langt hen ad vejen fulgt den samme opbygning og er efterfølgende blevet evalueret efter samme skabelon for herigennem at kunne sammenligne udbyttet af konferencerne fra år til år. Alle fire år har der været særligt fokus på transfer, i betydningen: Hvad lærer deltagerne og kan de bruge, det de har lært i deres daglige arbejde. Vi håber, at evalueringen kan bruges i forbindelse med tilrettelæggelse af kommende konferencer.

Rapporten er i marts 2014 udsendt til deltagerne i konferencen. Den ansvarlige for denne og de tidligere evalueringer har været specialkonsulent Michael Andersen fra EVA (ma@eva.dk), som eventuelle spørgsmål og kommentarer kan rettes til.

1 Resume

Evalueringen af VEU-konferencen i 2013 viser helt overordnet, at det også i 2013 lykkedes, at gennemføre en velbesøgt og succesfuld konference, hvor mange deltagere har taget brugbar læring med sig hjem.

I det følgende rides hovedresultaterne op med de tilsvarende tal for de tidligere VEU-konferencer i 2010, 2011 og 2012 i parenteser.

Samlet tilfredshed og fremtiden

- 85 % (hhv. 86 %, 92 % og 94 %) var i høj grad eller i nogen grad samlet set tilfredse med konferencen.
- 88 % (hhv. 92 %, 92 % og 94 %) svarede at de i høj grad eller i nogen grad ville have lyst til at deltage i en tilsvarende konference igen.

Som det ses, er den samlede tilfredshed faldet svagt i 2013, omend der fortsat er tale om et ret højt tilfredshedsniveau.

Deltagerne

- Respondenterne kom fra mange forskellige typer institutioner og havde mange forskellige typer jobs. Men der tegnede sig dog to tydelige grupperinger:
  - Omkring halvdelen af deltagerne kom fra uddannelsesinstitutioner, ligeligt fordelt i to grupper af hhv. ledere på forskellige niveauer og en gruppe bestående af undervisere, vejledere og især konsulenter.
  - Den anden halvdel af konferencedeltagerne kom fra faglige organisationer, efteruddannelsesudvalg, Undervisningsministeriet, EVA og andre institutioner.
- 14 % (hhv. 23 %, 10 % og 14 %) af respondenterne på konferencen spillede en særlig rolle som oplægsholdere i workshops eller plenum.

Der er tale om en tydelig tendens over de fire år, hvor deltagersammensætningen har ændret sig i retning af relativt færre deltagere fra uddannelsesinstitutionerne til fordel for flere deltagere fra faglige organisationer mv. Tilsvarende er der sket en udvikling i forhold til, hvem der deltager fra uddannelsesinstitutionerne i retning af flere ledere og færre ikke-ledere.

Forskerne var også i 2013 svagt repræsenteret og udgjorde kun 3 % af deltagerne. Og tilsammen tegnede forskere samt undervisere og vejledere fra uddannelsesinstitutionerne sig for under 10 % af deltagerne. Det er en vigtig udvikling at holde sig for øje i lyset af, at det løbende har været vigtigt perspektiv for VEU-konferencen at være et sted, hvor praksisbaseret viden og vidensbaseret praksis mødes.

Workshops

- 84-98 % af respondenterne i de enkelte workshops vurderede, at temaerne for disse i høj grad eller i nogen grad var *relevant* for deres arbejde.
- 57-87 % af respondenterne i de enkelte workshops vurderede, at de i høj grad eller i nogen grad har *lært* noget i forbindelse med den workshop, de deltog i.
- 21-54 % af respondenterne vurderede, at de har *anvendt* det, de har lært i de workshops, de har deltaget i.

- Respondenterne gav eksempler på en lang række anvendelsesformer, herunder viden deling med kolleger og samarbejdspartnere samt viden brugt i daglige arbejdsituationer i forhold til at reflektere over egen praksis eller forhold på ens arbejdsplads.

En sammenligning af de fire VEU-konferencer viser, at bortset fra i 2011, har der hvert år været mindst ca. 60 % af deltagerne i alle workshops, der har svaret, at de i høj grad eller i nogen grad lærte noget. Og i alle fire år har der i de workshops, hvor relativt flest deltagerne har tilkendegivet, at de i høj grad eller i nogen grad har lært noget, været mindst 80-90 % af deltagerne i de pågældende workshops, der har haft denne vurdering.

Plenumoplæg

- 53-77 % af respondenterne vurderede, at de i høj grad eller i nogen grad lærte noget i forbindelse med plenumoplæg. Det oplæg som flest i høj grad eller i nogen grad lærte noget af, var oplægget ved Anders Rosdahl fra SFI om PIAAC-undersøgelsens resultater.
- Respondenterne vurderede generelt, at læringen i forbindelse med plenumoplægge- ne var på samme eller et lidt lavere niveau sammenlignet med de workshops, de havde deltaget i.

Erfaringsudveksling og netværksdannelse

- 74 % (hhv. 83 %, 77 % og 84 %) af respondenterne svarede, at de i høj grad eller i nogen grad havde udbytte af erfaringsudvekslingen mellem deltagerne i forbindelse med konferencen.
- 58 % (hhv. 67 %, 63 % og 66 %) af respondenterne svarede, at de i høj grad eller i nogen grad har fået brugbare kontakter og netværk i forbindelse med konferencen.

Som det ses, er der tale om et lidt mindre udbytte af erfaringsudvekslingen mm i 2013 i forhold til de tre foregående år. Det er værd at overveje, om der kan gøres noget for at flere vender hjem med en følelse af, at de har fået styrket deres faglige netværk på konferencen.

Tilrettelæggelse

- 77 % (hhv. 82 %, 88 % og 91 %) fandt i høj grad eller i nogen, at konferencens bredde med hensyn til indhold (i workshops og plenum) samt deltager- og arrangørkreds var givende.
- 61 % (hhv. 63 %, 83 % og 76 %) vurderede i høj grad eller i nogen grad, at prisen for deltagelse i konferencen var rimelig.
- 94 % (hhv. 94 %, 88 % og 91 %) var i høj grad eller i nogen grad tilfredse med konferencestedet, herunder faciliteter, forplejning og service.

Som det ses, var tilfredsheden med konferencestedet på samme høje niveau som tidligere, mens tilfredsheden med prisen på 600 kr. (200 kr. for studerende) var mindre end tidligere. Til sammenligning var prisen året før 500 kr.

Også med hensyn til konferencens bredde er tilfredsheden blevet mindre, selvom den i forhold til deltagerkreds og arrangørkreds var næsten eller helt den samme som tidligere.

Til gengæld var bredden mellem temaerne for de syv workshops mindre end tidligere. Der var således fem ud af disse, der på forskellige måder havde fokus på vurdering og anerkendelse af realkompetencer. Ligesom der i de fleste workshops var fokus på opkvalificering af ufaglærte. Der var også samlet set et markant fokus på erhvervsrettet VEU, mens der var mindre fokus på almen VEU. Med hensyn til videregående VEU havde arrangørkredsen i lighed med tidligere år valgt ikke at fokusere på videregående VEU.

Spørgsmålet om konferencens bredde har den svaghed, at der spørges til forskellige aspekter samtidig. Det er således sandsynligt, at der samtidig kan være tilfredshed med

fx konferencens bredde med hensyn til fx arrangørkredsen, mens der kan være mindre tilfredshed med fx bredden i temaerne for de forskellige workshops. Der kan derfor være grund til, at arrangørkredsen fremadrettet fokuserer på, om der er tilstrækkelig bredde i temaerne for de udbudte workshops.

Fremtiden

Respondenterne havde i spørgeskemaet mulighed for at komme med forslag til indhold på kommende VEU-konferencer, og det har hver sjette respondent benyttet sig af. På den måde er der kommet mange interessante forslag på bordet, herunder fx om samspillet mellem VEU-indsatsen og erhvervs- og beskæftigelsespolitikken, sammenhængen mellem erhvervsrettet og almen VEU, voksenvejledning, læringsformer mm.

Men der er også forslag til, hvordan konferencens form kan styrkes, fx i retning af mere deltagerinddragelse eller fokus på at inddrage bestemte aktører eller institutioner og deres særlige behov eller perspektiver, fx efteruddannelsesudvalg, VEU-centre, sprogskoler og andre.

2 Indledning

Undervisningsministeriet, Nationalt Center for Kompetenceudvikling (NCK), Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) samt Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) besluttede i 2013 at afholde en VEU-konference i lighed med de tre foregående år.

Det skyldtes ikke mindst, at evalueringen af konferencen i 2012 ligesom tidligere var så positiv, at der var grundlag for at forsætte med et arrangement af denne type. En vigtig grund til at afholde en konference af denne type er, at den opfylder et behov for en bred og tværgående, vidensbaseret og praksisorienteret tilgang til VEU-området, som der ikke er andre konferencer i Danmark, der dækker.

Som konferencetema blev det besluttet at fokusere på mere og bedre voksen- og efteruddannelse. Dette tema blev foldet ud i workshops, der særligt kredsede om realkompetencevurderinger og/eller erhvervsrettet opkvalificering af ufaglærte. Mens plenumoplæggene handlede om resultaterne fra PIAAC samt erfaringer fra transportsektoren om opkvalificering af ufaglærte til faglærte gennem RKV (se appendiks A og B).

Konferencen i 2013 var en endagskonference som i 2011 og 2012 – til forskel fra konferencen i 2010, der strakte sig over to dage. Evalueringerne af konferencerne i 2011 og 2012 viste, at det var muligt at opnå en høj tilfredshed og et stort udbytte, selvom konferencen kun strakte sig over én dag. Strukturen i programmet var i 2013 den samme som de to foregående år med en blanding af plenumoplæg og workshops.

Målgruppen for konferencen var også som tidligere personer, der interesserer sig for forsøgs- og udviklingsarbejde på VEU-området fra uddannelsesinstitutioner, organisationer, efteruddannelsesudvalg mm samt forskere, konsulenter og andre, der arbejder med praksisbaseret viden om VEU-området. Konferencen orienterede sig bredt mod grundlæggende og almen VEU og omfattede syv workshops (se appendiks B) samt oplæg i plenum (se appendiks A).

Evalueringen af konferencen i 2013 er designet på samme måde og med mange af de samme spørgsmål som de tre foregående evalueringer for at kunne sammenligne arrangementerne og danne grundlag for overvejelser om afholdelse af lignende konferencer igen.

EVA sendte i januar 2014 et link til et web-opsat spørgeskema til 201 personer, der i følge deltagerlisten havde deltaget i VEU-konferencen. Spørgeskemaet tog udgangspunkt i spørgeskemaet fra året før, der blev tilpasset i forhold til det nye program. Ti personer meldte tilbage, at de ikke havde deltaget. Ud af de resterende 191 personer har 122 svaret, hvilket giver en svarprocent på 64. Det er en tilfredsstillende svarprocent på niveau med de tre foregående år (66 % i 2010, 61 % i 2011 og 58 % i 2012).

Rapporten baserer sig dels på frekvenstabeller lavet på baggrund af besvarelserne på spørgeskemaet, dels på krydstabeller, der sammenholder, hvilke workshops respondenterne har deltaget i med deres vurderinger af workshoppenes relevans, hvor meget de har lært i workshoppen, samt hvorvidt de har kunnet anvende det, de lærte, til noget.

3 Konferencedeltagerne

Deltagerprofilen i VEU-konferencen 2013 adskiller sig fra tidligere på den måde, at andelen af deltagere, der kom fra uddannelsesinstitutioner er faldet, mens andelen af deltagere, der kommer fra faglige organisationer, efteruddannelsesudvalg, statslige institutioner mm er steget væsentligt. Hvor over halvdelen af deltagerne i de tre første år kom fra uddannelsesinstitutioner, var der i 2013 for første gang flere deltagere, der kom andre steder fra end fra uddannelsesinstitutioner.

Tabel 1
Type af institution eller virksomhed som respondenterne kommer fra i 2010-2013

	VEU- konferencen 2010 (N=98)	VEU- konferencen 2011 (N=99)	VEU- konferencen 2012 (N=76)	VEU- konferencen 2013 (N=122)
erhvervsrettede institutioner der udbyder AMU og/eller GUV	37 %	35 %	34 %	30 %
VUC			7 %	9 %
andre typer offentlige uddannelsesinstitutioner	10 %	19 %	9 %	3 %
faglige organisationer, efteruddannelsesudvalg ol.	9 %	13 %	8 %	20 %
andre ikke-private institutioner mm, herunder kommuner	8 %	6 %	15 %	17 %
Undervisningsministeriet, EVA og andre statslige institutioner	13 %	11 %	13 %	13 %
universiteter eller andre forskningsinstitutioner	10 %	3 %	8 %	4 %
professionshøjskoler	7 %	5 %	4 %	0 %
anden privat virksomhed	4 %	5 %	3 %	3 %
private kursus- eller uddannelsesudbydere	1 %	2 %	0 %	3 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelsen

Som det ses af tabellen, fyldte deltagerne på VEU-konferencen i 2013 fra uddannelsesinstitutionerne mindre end tidligere. Det gælder i høj grad fra universiteter eller andre forskningsinstitutioner samt fra professionshøjskoler, der tilsammen stod for 17 % af deltagerne i 2010, 8 % i 2011 og 12 % i 2012, men kun 4 % i 2013. En medvirkende forklaring på dette kan være, at konferencens indholdsmæssigt særligt har haft fokus på de kortuddannede. Men også den største deltagergruppe igennem årene, personer fra erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner, tegner sig for en vigende andel.

Omvendt har det været en markant stigning blandt deltagere fra faglige organisationer, efteruddannelsesudvalg og andre ikke-private institutioner mm, herunder fx VEU-centre. Mens private virksomheder fortsat er meget svagt repræsenterede.

Det er en interessant udvikling at holde sig for øje i lyset af, at VEU-konferencen i høj grad har været orienteret mod praktikere på uddannelsesinstitutionerne med henblik på at støtte en vidensbaseret udvikling i praksis. Ændringen i deltagersammensætningen

peger således på, at VEU-konferencen i stigende grad påkalder sig større politisk opmærksomhed.

Den følgende tabel viser fordelingen på stillingstyper og understøtter den tendens vi så i forrige tabel i forhold til, at en mindre andel af deltagerne er tæt på den pædagogiske praksis på uddannelsesinstitutionerne, mens en større andel arbejder på et politisk, administrativt eller organisatorisk niveau.

Tabel 2
Respondenternes fordeling på stillingstyper i 2010-2013

	VEU- konferencen 2010 (N=98)	VEU- konferencen 2011 (N=99)	VEU- konferencen 2012 (N=75)	VEU- konferencen 2013 (N=122)
Ledere/chefer på uddannelsesinstitutioner	22 %	27 %	21 %	25 %
Andet	13 %	15 %	15 %	22 %
Konsulenter ol. på uddannelsesinstitutioner	25 %	32 %	23 %	16 %
Faglige sekretærer, konsulenter, sagsbehandlere mm ansat i faglige organisationer	7 %	13 %	9 %	15 %
Embedsmænd, herunder sagsbehandlere, konsulenter mm. ansat i ministerium eller anden statslig institution	14 %	15 %	17 %	14 %
Forskere	9 %	1 %	5 %	3 %
Undervisere på uddannelsesinstitutioner	8 %	1 %	8 %	3 %
Vejledere på uddannelsesinstitutioner	2 %	0 %	1 %	3 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelsen

Som tabellen viser, har gruppen af undervisere og vejledere på uddannelsesinstitutionerne i alle de fire år, der har været en VEU-konference, været ganske lille. Kun omkring en ud af tyve deltagere er således underviser eller vejleder på en uddannelsesinstitution. En anden gruppe som er svagt repræsenteret, er forskerne. Under ét tegnede disse tre grupper sig i 2013 for under 10 % af deltagerne.

Omvendt ses det, at uddannelsesinstitutionerne især er repræsenteret i form af ledere og konsulenter. Disse to grupper udgjorde således tilsammen 41 % af deltagerne i 2013, men hvor der tidligere har været flere konsulenter end ledere tilstede, var billedet i 2013 vendt, sådan at der var fem ledere til stede for hver tre konsulenter.

Selvom undervisere, vejledere og forskere var svagt repræsenteret på VEU-konferencen i 2013, er der dog samlet set tale om en deltagersammensætning, der muliggør et vigtigt møde mellem på den ene side deltagere fra uddannelsesinstitutioner og på den anden side deltagere andre steder fra, herunder embedsmænd, repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og andre, der arbejder med uddannelse fra et politisk, administrativt eller organisatorisk udgangspunkt.

I alt var 14 % af respondenterne oplægsholdere i 2013, hvilket er det samme niveau som året før. Vi har valgt at lade oplægsholderne tælle med i rapportens opgørelser på lige fod med de øvrige deltagere, selvom der er en tendens til at oplægsholderne er mere positive i deres vurderinger af konferencen. Samlet set kan de 14 % oplægsholdere dog kun påvirke resultaterne marginalt.

4 Workshops

Der blev i alt gennemført syv workshops i to omgange. I det følgende ses respondenternes vurderinger af de enkelte workshops i forhold til temaets relevans, den læring deltagerne vurderede de fik og endelig, hvorvidt respondenterne har anvendt det, de lærte i workshoppen.

Respondenterne blev fordelt på workshops efter eget ønske.

Tabel 3

Andelen af deltagere i de enkelte workshops, der svarer at workshoppens tema i høj grad eller i nogen grad var relevant i forhold til deres daglige arbejde, at de i høj grad eller i nogen grad lærte noget, og at de i høj grad eller i nogen grad har anvendt det de lærte i workshoppen.

	Relevans	Læring	Anvendelse
1. Anvendelse af individuel kompetencevurdering i AMU i forhold til uddannelsesstrukturer (n=37)	98 %	87 %	54 %
2. Styrkelse af AMU-udbydernes arbejde med individuel kompetencevurdering i AMU (n=19)	84 %	69 %	32 %
3. Fra ufaglært til faglært – voksnes deltagelse i kompetenceudvikling (n=44)	89 %	69 %	41 %
4. Fra ufaglært til faglært – tilrettelæggelse af gode forløb(m=32)	91 %	72 %	44 %
5. Tosprogede inden for almen og grundlæggende VEU (n=20)	90 %	80 %	50 %
6. Hvad kan vi lære af de andre nordiske lande og den fælles nordiske indsats for brugen af anerkendelse af realkompetencer? (n=23)	73 %	57 %	21 %
7. Læreren som omdrejningspunktet i sikring af kvalitet i (voksen)undervisningen (n=26)	97 %	73 %	23 %

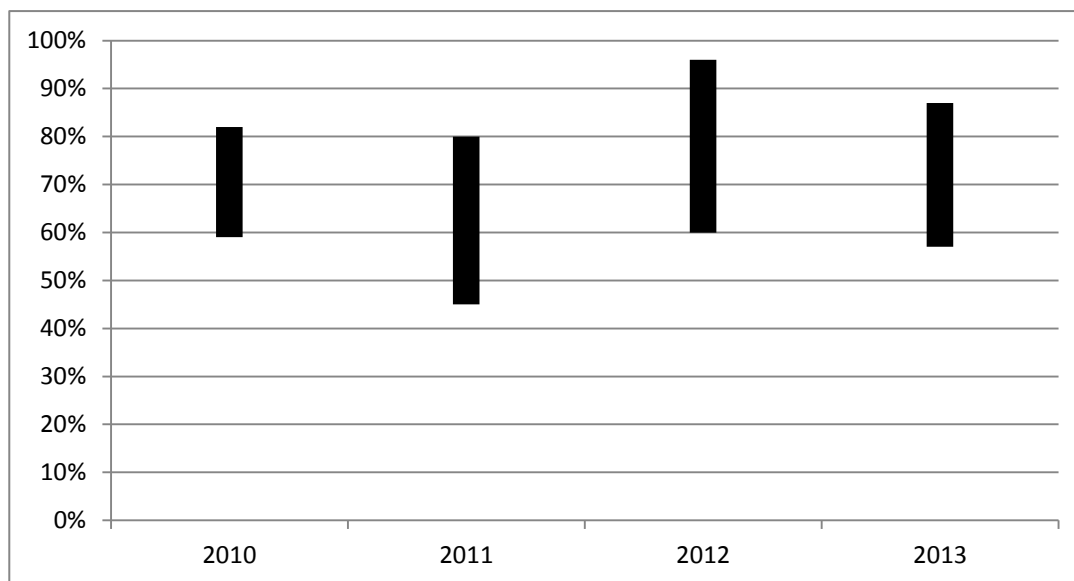
Anmærkning: Bemærk at respondenterne, der har deltaget i workshops med samme tema i første og anden runde, er lagt sammen for at få et større talgrundlag.

Respondenterne blev bedt om at vurdere workshopstemaernes relevans både for at give arrangørerne en respons på, om de er enige i, at temaerne er relevante, og fordi det at respondenterne oplever temaerne som relevante, er et vigtigt udgangspunkt for den læring, der kan finde sted. Mellem 73 % og 98 % af respondenterne fandt, at temaerne var relevante i forhold til deres daglige arbejde.

At man opfatter et tema som relevant i forhold til ens arbejde er et godt udgangspunkt for at lære noget ved at deltage i en workshop med det pågældende tema. Og som det ses af tabellen, vurderer mellem 57 % og 87 %, at de i høj grad eller i nogen grad har lært noget i forbindelse med den workshop, de deltog i. Til sammenligning var spændet 60-96 % i 2012 og 45-80 % i 2011.

Figuren nedenfor viser, at der over de fire års VEU-konferencer har været en mindre variation i spændet mellem den mindste og den største andel af respondenter, der har svaret, at de i høj grad eller i nogen grad lærte noget af at deltage i pågældende workshops. Bortset fra i 2011, har der hvert år været mindst ca. 60 % af deltagerne i alle workshops, der har svaret, at de i høj grad eller i nogen grad lærte noget. Og i alle fire år har der i de workshops, hvor relativt flest deltagerne har tilkendegivet, at de i høj grad eller i nogen grad har lært noget, været mindst 80-90 % af deltagerne i de pågældende workshops, der har haft denne vurdering.

Figur: Andelen af respondenter der har svaret, at de i høj grad eller i nogen grad lærte noget i den eller de workshops de deltog i, angivet for de fire års VEU konferencer hver for sig med spændet mellem laveste og højeste værdi.

Ikke alt, hvad man lærer, resulterer nødvendigvis i anvendelse. Derfor er respondenter også blevet spurgt, om de har kunnet anvende det lærte. En sådan vurdering skal dog tages med et gran salt, dels fordi man ikke altid er bevidst om sammenhængen mellem det, man har lært, og det man gør i konkrete situationer, dels fordi der er en tidsmæssig dimension, der spiller ind: Noget af det man har lært på konferencen finder måske først anvendelse på et senere tidspunkt. Endelig kan der være en større eller mindre indholdsmæssig afstand mellem det, man har lært, og ens dagligdag, der gør det mindre oplagt at anvende det lærte. En ændret deltagersammensætning kan derfor også have konsekvenser for, hvor meget af det lærte på konferencen der efterfølgende bliver anvendt.

Som det ses af tabel 3, er det mellem 21 % og 54 % af deltagerne i de enkelte workshops, der svarer, at de har anvendt det, de har lært. Til sammenligning var spændet 20-59 % i 2012 og 11-56 % i 2011.

Sammenligner man vurderingerne samlet set af relevans, læring og anvendelse, ses der ikke overraskende en klart faldende tendens. Men bortset fra det, er der ikke nogen direkte sammenhæng mellem, om man finder et tema relevant, og om man lærer noget, ligesom der ikke er en direkte sammenhæng mellem, om man oplever at have lært noget, og hvorvidt man har anvendt det lærte.

Samlet set viser resultatet dog, at en stor andel af respondenterne vurderer at have fået et læringsmæssigt udbytte af deltagelsen i workshops, og at mange efterfølgende vurderer, at de har kunnet anvende det, de har lært. Respondenterne havde mulighed for at eksemplificere, hvad de har anvendt og hvordan. Nedenfor er disse gengivet med mindre sproglig rettelser i forhold til de enkelte workshops:

Workshop 1: Anvendelse af individuel kompetencevurdering i AMU i forhold til uddannelsesstrukturer

- In-house afklaring.
- Jeg arbejder pt med en analyseopgave af bl.a. uddannelsesstrukturer i AMU, så det var meget relevant. Jeg arbejder tæt sammen med den ene oplægsholder.
- Styrkelse af intern organisering med handleplan og ansvarsfordeling. Styringsdokumenter i forhold til den enkelte deltager og som dokumentationsredskab.
- Søgt at supplere viden.
- Vejledning ved virksomhedsbesøg.
- Vi har drøftet fokus på IKV/RKV og hvordan andre arbejder med dette - det bliver jo igen meget aktuelt med EUD for voksne og den afledte effekt heraf, der forventes i AMU.
- Fik gode tips til tilrettelæggelse af arbejdet, men arbejder ikke med det i praksis.
- Henvist til den Hands-on håndtering af ikv, som Skive Tekniske Skole gør brug af.

Workshop 2: Styrkelse af AMU-udbydernes arbejde med individuel kompetencevurdering i AMU

- Jeg har anvendt informationerne i forhold til vores undervisere som skulle klædes bedre på.
- Det havde været nok for mig med 1. workshop, da emnerne dækkede det, jeg har brug for.
- Jeg blev klogere på hvor trægt og udynamisk konceptet er for den redskabsmæssige udvikling. Jeg er ny spiller på banen og forholder mig som sådan ydmygt til sagerne - men vil på ingen måde fremover afholde mig fra at efterlyse størrelser som perspektiv, struktur, samarbejde, velsmurte kommunikationsveje osv., når jeg deltager i et VEU-samarbejde.

Workshop 3: Fra ufaglært til faglært - voksnes deltagelse i kompetenceudvikling

- At der fejlagtigt bliver fokuseret på uddannelse som et mål i stedet for et middel.
- Fået større baggrundsviden, men ikke anvendt det praktisk.
- Resultat og budskab om, at hvis man prioriterer et uddannelsesløft og sætter fælles mål, så når man langt.
- Mundtlige og skriftlige oplæg til medlemmer, kollegaer og politikere.
- Projektet, jeg arbejder med, har som fokus at se på muligheder/barrierer for at få ufaglærte gjort faglærte gennem AMU. Så workshoppen var yderst relevant og oplysende.
- Viden fra workshop indgår i projekt om GUV praksis.

Workshop 4: Fra ufaglært til faglært - tilrettelæggelse af gode forløb

- Jeg er "ophavskvinde" til det projekt, som blev fremlagt af projektlederen - indholdsmæssigt og organisatorisk. - Projektet gennemføres i fuld overensstemmelse med projektbeskrivelsen, det organisatoriske set-up målsætninger og succeskriterier. Projektet er forlænget og udvidet ad to omgange. Jeg bruger dagligt viden og erfaringer fra projektet i dialogen med de regionale partnere inden for uddannelse, beskæftigelse vækst og erhverv. Repræsentanter herfra er involveret i projektet.
- Viden fra oplæggene inddraget i konkret projekt omkring GUV i praksis

Workshop 5: Tosprogede inden for almen og grundlæggende VEU

- Hvis jeg skal være helt ærlig, så tænkte jeg: Her har vi nogle unge mennesker som skal have afprøvet deres (teoretiske) færdigheder. Deltagerne bidrog da også til oplægsholdernes indsigt i stofområdet.
- Jeg lærte, at FVU-danskundervisning kan tages som særligt tilrettelagt AMU-kursus (der findes FKB'er til dette). Jeg har ikke haft to-sprogs-problematikker siden konferencen - det dukker kun op af og til.
- Oplægget fra AMU-Nordjylland indgår i vores arbejde med at udbyde AMU for to-sprogede.

Workshop 6: Hvad kan vi lære af de andre nordiske lande og den fælles nordiske indsats for brugen af anerkendelse af realkompetencer

- En meget lang proces at ændre praksis med mange interessenter indblandet
- Har hørt oplæggene tidligere, og som sidst, er vi i DK fortsat meget langt fra, at erfaringerne fra andre lande kan omsættes i praksis herhjemme. Der mangler politiske muligheder for økonomi til RKV, organisering af strukturer etc.
- Input kan anvendes på den lange bane, da der var tale om andre måder at organisere opkvalificerings- og beskæftigelsesindsatsen på end den vi har i Danmark. Parterne var i både Sverige og Island meget inde over kompetenceudviklingsindsatsen.
- Jeg synes, at det var en vigtig pointe, at tilknytning til én person og sammenhængen de forløb står helt centralt, når man arbejder med realkompetencer. Det kan vi godt lære noget af i Danmark. Men med mit virke som studentermedhjælper og som studerende er det ikke en viden, jeg anvender i hverdagen.

Workshop 7: Læreren som omdrejningspunktet i sikring af kvalitet i (voksen)undervisningen

- Deltagelse i workshoppen gav mig mere viden om forhold omkring kompetenceudvikling af undervisere på VUC, som jeg kan bruge i rådgivningen af VUC og Uddannelsesforbundet i forbindelse med et kompetenceudviklingsprojekt støttet af Kompetencesekretariatet.
- Jeg er ansat som studentermedhjælper i kommunikationsafdelingen og læser dansk på universitetet ved siden af, så emnet berører ikke rigtig min dagligdag. Dog er det dejligt at vide noget om området, når vi i kommunikationsenheden skal beskæftige os med tekster om emnet.
- Jeg har brugt den nye viden i forbindelse med oplæg til medlemmer, politikere mm
- Jeg er ikke underviser, men jeg synes, at selve nytænkningen omkring didaktik og undervisningspædagogik var særdeles interessant i forhold til læring, men det er mere en bred viden, som jeg kan anvende, når vi drøfter transfer, læring i forhold til afholdte AMU-kurser/FVU-kurser i VEU-regi, som vi drøfter både i VEU-konsulent/VEU-leder og Centerrådsfora.

Kommentarerne viser en bred vifte af måder, deltagerne har anvendt det, de har lært på, herunder videndeling med kolleger og samarbejdspartnere samt viden brugt i daglige arbejdsituationer i forhold til at reflektere over egen praksis.

5 Plenumoplæg

Der var følgende oplæg i plenum:

- Undervisningsminister Christine Antorini om udviklingsperspektiver og politiske forventninger på VEU-området.
- Forskningsleder Anders Rosdahl fra SFI om PIAAC-undersøgelsens resultater.
- Personalechef Ole Munk fra transportfirmaet Frode Laursen A/S og direktør Jens Ole Larsen fra transportfirmaet HLS Fragt A/S om erfaringer med opkvalificering af ufaglærte gennem RKV.

Af den følgende tabel fremgår respondenternes vurdering af, hvorvidt de har lært noget i forbindelse med de forskellige plenumoplæg.

Tabel 4
Respondenternes vurderinger af i hvilken grad de lærte noget af de to oplæg i plenum

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke	Jeg husker ikke oplæg- get	Jeg hørte ikke oplæg- get	I alt	n
Oplæg ved Undervisningsminister Christine Antorini	16 %	50 %	25 %	7 %	1 %	0 %	3 %	100 %	122
Oplæg ved forskningsleder Anders Rosdahl	38 %	39 %	19 %	4 %	0 %	0 %	1 %	100 %	122
Oplæg ved personalechef Ole Munk og direktør Jens Ole Larsen	18 %	35 %	31 %	11 %	1 %	0 %	4 %	100 %	117

Som det ses af tabellen, vurderede mellem 53 og 77 %, at de i høj grad eller i nogen grad lærte noget i forbindelse med de tre oplæg. Dette er en noget større spredning i forhold til oplæggene 2012, hvor mellem 60 og 72 % vurderede, at de i høj grad eller i nogen grad lærte noget af dagens fire oplæg.

Sammenligner man tallene vedrørende plenumoplæg med vurderingen af læringen i de forskellige workshops, ses der en generel tendens til, at workshopperne scorer lidt højere. Denne tendens gjorde sig også gældende i 2010 og 2012, mens konferencen i 2011 skilte sig lidt ud ved, at vurderingen af læringen fra oplæg i plenum nogenlunde var på samme niveau som læringen fra workshopperne.

Dette tyder på, at det kan være en udfordring at sikre en lige så høj grad af læring i forbindelse med plenumoplæg sammenlignet med de mere fokuserede workshops for en mere afgrænset deltagerkreds. Men det viser også, at hvis man får de "rigtige" oplægsholdere, der er gode til at formidle et interessant indhold, indebærer plenumformidlingsformen ikke nødvendigvis mindre læring sammenlignet med workshopformen. Det har formentlig også stor betydning, hvordan man samlet set mixer omfanget af de mere deltageraktiverende workshops med plenumoplæg, der typisk sætter deltagerne i en mere passiv rolle.

6 Erfaringsudveksling og netværksdannelse

74 % af respondenterne svarede, at de i høj grad eller i nogen grad havde udbytte af erfaringsudvekslingen mellem deltagerne i forbindelse med konferencen. Dette er et lidt lavere niveau i forhold til de tre forgående år, hvor hhv. 83 % i 2010, 77 % i 2011 og 84 % i 2012 svarede i høj grad eller i nogen grad.

Det er ikke muligt ud fra datagrundlaget at forklare dette fald i vurderingerne af udbyttet af erfaringsudvekslingen. Og selvom det fortsat ligger højt, er det en tendens arrangørkredsen må være opmærksomme på, fordi erfaringsudveksling er et så væsentligt aspekt ved en konference som denne. Ikke mindst prioriteringen af workshops sigter mod at fremme erfaringsudveksling deltagerne imellem. Derfor maner det til eftertanke, når hver fjerde deltager svarer, at de enten ikke har deltaget i nogen form for erfaringsudveksling på konferencen eller, hvis de har dette, kun i mindre grad eller slet ikke har fået udbyttet af dette.

58 % af respondenterne svarede, at de i høj grad eller i nogen grad har fået brugbare kontakter og netværk i forbindelse med konferencen. Også dette er et lavere niveau i forhold til de tre forgående år, hvor hhv. 67 % i 2010, 63 % i 2011 og 66 % i 2012 svarede i høj grad eller i nogen grad.

Hvis man ser skabelse af kontakter og netværk som en mulig overbygning på en vellykket erfaringsudveksling, giver det god mening, at der er færre, der får brugbare kontakter og netværk, end der er personer, der har udbytte af erfaringsudveksling. Men når 39 % af respondenterne svarer, at de kun i mindre grad eller slet ikke har fået brugbare kontakter eller netværk på VEU-konferencen, kan det overvejes om, det fremadrettet er muligt at forbedre mulighederne for at skabe kontakter og netværk på VEU-konferencen.

7 Konferencens tilrettelæggelse

I dette kapitel ser vi nærmere på konferencens tilrettelæggelse med hensyn til bredden i arrangementet, prisen og tilfredsheden med konferencestedet. Endelig gengiver vi de kommentarer, som respondenterne har givet om konferencens indhold eller form.

Bredden

For arrangørkredsen har det i alle fire år været vigtigt at signalere en bredde med konferencen både indholdsmæssigt og med hensyn til arrangørkreds, og hvem der deltager i konferencen. I forhold til dette svarede i alt 77 % af respondenterne, at de i høj grad eller i nogen grad fandt, at konferencens bredde var givende. Dette tal er lavere end på tidligere konferencer, hvor det i 2010 var 82 %, i 2011 var 88 % og i 2012 var 91 %.

Det må give anledning til overvejelser i arrangørkredsen, om der kan gøres noget for at styrke bredden i arrangementet. Sammenligner man 2013 med de foregående år, var bredden i workshopemaer mindre end tidligere. Som det også er fremgået tidligere, er der også sket en ændring i deltagersammensætningen. Men det er ikke muligt ud fra datagrundlaget at sige mere præcist, hvad årsagen er til deltagernes mindre positive vurdering af bredden i arrangementet.

Prisen

61 % af respondenter vurderede, at prisen på 600 kr. (200 kr. for studerende) for deltagelse i konferencen i høj grad eller i nogen grad var rimelig. Dette tal er lavere end i 2011, hvor det var 83 % og i 2012 var 76 %, der svarede tilsvarende. I 2011 og 2012 var prisen 500 kr. Det store fald i andelen, der fandt prisen rimelig fra 2012 til 2013, kan dække over, at nogen har oplevet, at de i 2013 ikke har fået nok for pengene.

Vurderingen af rimeligheden af conferenceprisen er på niveau med 2010, hvor 63 % fandt at den i høj grad eller i nogen grad var rimelig. Men i 2010 var konferencen væsentligt dyrere, fordi det var en todages-konference med hotelovernatning og kommercielle conferencefaciliteter.

Konferencestedet

Konferencerne er i årene 2011, 2012 og 2013 blevet afholdt som endagskonferencer på Århus Universitets i Emdrup. I alle tre år har der været en høj grad af tilfredshed med stedet og faciliteterne. I 2013 var det således 94 %, der i høj grad eller i nogen grad var tilfredse med konferencestedet, herunder faciliteter, forplejning og service. Mens det tilsvarende tal var 91 % i 2012 og 88 % i 2011.

Konferencens indhold og form

Der var til sidst i spørgeskemaet mulighed for med egne ord at give kommentarer om konferencens indhold eller form. Dette har 23 ud af i alt 122 respondenter (=19 %) benyttet sig af. Disse er i det følgende gengivet med enkelte sproglige rettelser. Kommentarer, der alene går på evalueringen af konferencen og ikke selve konferencen, er ikke medtaget, ligesom mere personlige kommentarer, der ikke handler om konferencen, ikke er medtaget.

Kommentarerne er delt op i hhv. to neutrale, en positiv og 15 kritiske kommentarer, men herudover har respondenterne fået lov at tale for sig selv. At der er flest kritiske indlæg, er *ikke* udtryk for en generel utilfredshed med konferencen, men snarere at de

mere kritiske deltagere i højere grad har benyttet lejligheden til at give en kommentar. Det vender vi tilbage til i næste kapitel.

Det er ikke muligt at generalisere ud fra denne type data, men kommentarerne kan være nyttige i forhold til planlægning af kommende konferencer og som eksempler på, de tanker, der ligger bag, når respondenter har vurderet konferencen mere eller mindre positivt. Som det ses neden for, er der flest kritiske indlæg og mange af dem går på oplæg både i plenum og i workshops.

De kritiske kommentarer går både på indhold, længde, forhåndsbeskrivelser mm af oplæg. Men der er også kritiske kommentarer i forhold til den indholdsmæssige vægtning (af erhvervsrettet VEU og af transportbranchen), af manglende aktualitet ("gammelkendte projekter"), af håndteringen af workshopformen og af konferencestedets beliggenhed.

De neutrale eller blandet positive og negative

- Anders Rosdahls indlæg var både lærerigt og tankevækkende. De øvrige indlæg var stort set spild af tid.
- Christine Antorini opfatter jeg ikke har den store interesse og viden om VEU-området - desværre - i forhold til hendes position. Anders Rosdahl vidste rigtig meget - men kunne godt luge ud i detaljerne.... De 2x Ole var fine historiefortællere om deres firma, men ikke så skarpe på opgaven om opkvalificering i firmaerne. Men alligevel nød jeg dem....men ikke så meget læring.

Den positive

- En fantastisk god konference. Meget spændende oplæg og workshops. Alsidigt og brugbart. Meget velforberedt og veltilrettelagt.

De kritiske

- Synes at Rosdahls indlæg var for langt.
- Det var gammelkendte projekter, som blev præsenteret på konferencen og undervisningsministeren talte ikke om voksen- og efteruddannelse, men om erhvervsuddannelse???
- For mig ville det være en fordel, hvis konferencen rummede mere om almen VEU.
- Geografisk ligger konferencestedet meget ubejligt. Det tog ca. 1 time til luthavnen og kostede små kr. 500. Det ville være mere bejligt, at man næste gang lægger konferencen i nærheden af centrum.
- Jeg deltager hvert år i DEL's VEU-konferencer med meget, meget stor tilfredsstillelse. Derfor var denne VEU-konference en stor skuffelse trods de ressourcer, der skulle være rådighed over. Den største skuffelse var dog oplægget fra de 2 vognmænd i plenum ...ikke at de ikke gjorde, hvad de havde fået besked på ... men det var meget målrettet TUR som efteruddannelsesudvalg, og så kunne der med fordel have været valgt 2 forskellige brancher. Men det var måske ikke muligt for pågældende ansvarlige VEU-center leder?
- Jeg kunne tænke mig en bedre beskrivelse af workshoppen. Det var til dels en smule misvisende.
- Jeg mener, at indholdet i diverse oplæg i plenum hører hjemme et andet sted. At den enkelte, som er i berøring med VEU i professionel sammenhæng, bør holde sig orienteret herom - ved egen kraft eller sammen med kolleger. Konferencen bliver i mine øjne et skuestykke.
- Jeg synes ikke at dette års konference levede op til tidligere år mht. indhold på oplæg og workshops - og jeg synes der var oplæg, der var direkte pinlige.
- Jeg synes, det er vigtigt og relevant at erhvervslivet inviteres med til at give perspektiver fra praksis. Men, det er meget vigtigt, at repræsentanterne får konkret besked på, hvad deres oplæg er tænkt i forhold til. Det vil sige, at det skal være relevant i forhold til konferencens tema. Det skal IKKE være en salgstale for et eller andet firma - det er irrelevant, og det er spild af kostbar tid.
- Oplæggene i plenum bortset fra Anders Rosdahl, SFI, var spild af tid.

- Oplæggene i plenum var alt for lange - især om PIAAC. Det kunne man have gjort på 1/3 af tiden ved at trække de overordnede konklusioner frem, fremfor en længere tour de force... Ligeledes virkede det unødvendigt at have TO vognmænd med, der havde samme budskab.
- Styrket fokus på temaområderne og tydeligere sammenhæng mellem de præsenterede projekter og temaerne.
- Synes indholdet var kedeligt og ikke rigtigt noget nyt. Der er for ensidigt fokus på virksomhedsdelen og afspejling af konkrete virkelighed. Kunne savne, der kom nogen og sagde noget om visioner omkring feltet og også rigtigt gerne kædet sammen med voksenvejledningsdelen, som jeg synes ikke får nok plads. Det er kun VEU centrene, der er omdrejningspunktet, og der findes andet, eller der burde findes andre vejledningsaktører.
- Til en anden gang må det gerne ligge tættere på lufthavnen, så man ikke skal betale 600 kr. i taxa hver vej for at nå frem.
- Workshopperne fungerede ikke - de var ikke velforberedte nok, deltagerinddragelsen var ikke stærk nok og navnet workshop var misledende.

8 Samlet tilfredshed og fremtiden

Selvom kommentarerne i sidste kapitel kunne efterlade det indtryk, at der var en del utilfredshed med konferencen, er det vigtigt at understrege, at 85 % af deltagerne samlet set enten i høj grad eller i nogen grad var tilfredse med konferencen. Kun 13 % svarede, at de i mindre grad eller slet ikke samlet set var tilfredse med konferencen. Andelen af tilfredse er dog lidt mindre end årene før, hvor 94 % i 2012, 92 % i 2011 og 86 % i 2010 af respondenterne svarede, at de i høj grad eller i nogen grad samlet set var tilfredse med konferencen.

Hertil kommer, at 88 % i høj grad eller i nogen grad ville have lyst til at deltage i en tilsvarende konference igen. Også dette tal ligger lidt under niveauet fra tidligere, idet det tilsvarende tal var 92 % i alle tre foregående år.

Til sidst i spørgeskemaet var der mulighed for at give forslag til temaer eller emner der kunne være interessante at tage op i forbindelse med en ny VEU-konference. Det har 20 ud af de 122 respondenter (=16 %) benyttet sig af.

Det kom der følgende forslag ud af (ordret gengivet bortset fra enkelte sproglige rettelser):

- Jeg vil forslå at Sprogskoler/Sprogcentre inviteres til konferencen på lige fod med andre voksen- og efteruddannelsesinstitutioner.
- Den nye skolereforms betydning for erhvervsskolerne i praksis. Mere om uddannelses-tilbud til mennesker på overførselsindkomst.
- Det kunne være spændende at høre mere om, hvordan VEU-indsatsen spiller sammen med det erhvervs- og beskæftigelsespolitiske. Hvordan løfter vi sammen i praksis? Hvad skal der mere (eller mindre!) af for at gøre det lettere at nå fælles mål?
- Digital læring, anvendelse af test, fleksible afholdelses- og læringsformer.
- Hvad kan der gøres for at harmonisere de forskellige regelsæt, der gør sig gældende for faglig opkvalificering på AMU-(VEU)-området og for almen opkvalificering på FVU-(AVU)-området, således at en helhedsorienteret almen og faglig opkvalificering fremmes?
- Hvordan styrker vi vejledning af voksne?
- Nyere projekter og måske skal formen udfordres, for at det ikke bliver det samme gang på gang og med for lidt udskiftning i deltagerkredsen.
- Koblingen uddannelse- og beskæftigelse er yderst relevant samt det stigende fokus på job med uddannelsesperspektiv.
- Kunne være interessant at høre om forskellige aktørers udfordringer i forhold til VEU (efteruddannelsesudvalg, VEU-centre, skolerne etc.). Hvorfor har AMU et dårligt image, og hvad kan man gøre ved det? Gode erfaringer med VEU fra andre lande Europa/USA/Canada.
- Lige nu venter vi vel alle på resultaterne af Karsten Koch udvalgets anbefalinger i diverse organer og hos interessenterne. Erhvervsuddannelsesreformen og Voksensporet venter jeg også spændt på - så der må være noget at tage fat i næste gang.
- Mere debat i salen, gerne tematiseret i forhold til konkrete udfordringer på det pågældende område.
- Nu ved jeg ikke, hvordan konferencen kommer op at stå, men måske skal man i højere grad høre VEU-centrene i tilrettelæggelsen? Måske skal oplægsholderne komme herfra? Hvordan kan vi gøre hinanden klogere og bedre rustede til hverdagens opgaver - i løbet af en god lang dag sammen? Begge workshops jeg deltog i, syntes at væ-

re sat op på baggrund af en overvejende teoretisk tilgang til sagerne. Jeg synes man skal stille sig selv det helt enkle spørgsmål: Hvem skal have noget ud af konferencen? Hvordan skal VEU spille sammen med kommunernes unge-enheder - jf. kontant-hjælpsreformen?

- Overgange mellem almene og erhvervsrettede uddannelser - eksempler på tiltag og gode historier fra elever.
- Professionsfaglighed - kræver det en særlig form for uddannelse? Er professionsuddannede mere eller mindre efter- og videreuddannelsesorienterede end andre? Og har de større behov qua professionsarbejdet?
- På almen voksenuddannelse er der pr. januar '14 igangsat forsøgs- og udviklingsprojekter, som ca. halvdelen af VUC'erne har tilmeldt sig. Projekterne løber indtil sommeren 15, men der kan evt. være nogle delresultater, der kan danne baggrund for en workshop til næste år.
- Samspil mellem ikke-formel og formel uddannelse i kompetenceudviklingen.
- Udvikling af læringsformer, blended learning, erfaringer fra udlandet, debat.
- Virker efteruddannelse af højtuddannede?
- Voksenpædagogisk tilrettelæggelse af GUV og AMU i lyset af VEU-lovgivningen, uddannelse og efteruddannelse i et match – IKV.
- Voksenvejledningens problemfelter i dagens Danmark og de modsætninger, der gemmer sig bag VEU centrenes rolle.

Ser man forslagene under ét, er der mange forslag om muligt indhold på kommende konferencer, herunder fx samspil mellem VEU-indsats og erhvervs- og beskæftigelsespolitik, samspil mellem erhvervsrettet og almen VEU, udviklingsarbejde på VUC'erne, kontanthjælpsreform, professionsfaglighed, voksenvejledning, læringsformer mm.

Andre forslag handler om konferencens form, fx er der et ønske om mere debat og en anden, der efterlyser en tydeligere opmærksomhed på, hvem der skal have noget ud af konferencen. Endelig er der forslag om større inddragelse af eller fokus på bestemte aktører eller institutioner og deres særlige behov eller perspektiver, fx efteruddannelsesudvalg, VEU-centre, sprogskoler og andre.

Appendiks A

Program for VEU-konferencen 2013

Torsdag den 12. december 2013 kl. 9.00-16.45/20.00 i Emdrup, København.

09.00-09.30 Ankomst, kaffe, te, brød, frugt og juice

09.30-09.35 Velkomst v/ Centerleder Bjarne Wahlgren, NCK

09.35-10.05 Udviklingsperspektiver og politiske forventninger på VEU-området v/ Undervisningsminister Christine Antorini

10.05-11.00 Er der behov for mere voksen- og efteruddannelse?
Oplæg om resultaterne fra PIAAC-undersøgelsen vedrørende voksnes kompetencer.
v/ Forskningsleder Anders Rosdahl, SFI.

11.00-11.15 Pause

11.15-12.30 Erfaringer med opkvalificering af ufaglærte til faglærte gennem RKV

- Oplæg v/ Personalechef Ole Munk fra transportfirmaet Frode Laursen A/S
- Oplæg v/ Direktør Jens Ole Larsen fra transportfirmaet HLS Fragt A/S

12.30-13.30 Frokost

13.30-14.45 Workshops – første runde.

14.45-15.15 Pause med kaffe, te og kage

15.15-16.30 Workshops – anden runde.

16.30-16.45 Afslutning v/Centerleder Bjarne Wahlgren, NCK

17.00-20.00 Stående tapas i lokale A409

Appendiks B

Præsentation af workshops

Mere og bedre voksen- og efteruddannelse – hvordan?

Med temaet "Mere og bedre voksen- og efteruddannelse" sættes fokus på, hvordan vi kan bidrage til en fortsat sikring og udvikling af den høje kvalitet inden for VEU. Udfordringerne er mange på VEU-området: Hvordan sikrer vi den bedste uddannelse af ufaglærte til faglært niveau? Hvordan kan vi i større udstrækning inddrage de voksnes realkompetence? Hvordan kan vi anvende realkompetencerne i uddannelsesforløb? Hvordan kan vi fortsat styrke de voksnes almene færdigheder i forhold til deres arbejdssituation og livsforløb? Kort og godt: Hvordan kan vi skabe større sammenhæng i VEU-indsatsen og hvordan styrkes kvaliteten i de almene og erhvervsrettede voksenuddannelser? På konferencen præsenteres ny viden, der kan bidrage til kvalitetssikring og udvikling. Der bliver præsenteret resultater fra aktuel forskning og fra forsøgs- og udviklingsarbejde. Konferencen er et mødested mellem praksisbaseret viden og vidensbaseret praksis. Konferencens målgruppe er uddannelsesinstitutioner inden for voksen- og efteruddannelsesområdet, såvel de erhvervsrettede som de almene og folkeoplysende. Det er ligeledes de virksomheder, der både producerer og anvender viden, og det er de institutioner og organisationer, der anvender denne viden og sætter rammerne for anvendelsen. Såvel i plenumoplæggene som i workshops er samspillet mellem viden og anvendelse af viden omdrejningspunktet.

Workshops

1. Anvendelse af individuel kompetencevurdering i AMU i forhold til uddannelsesstrukturer.
2. Styrkelse af AMU-udbydernes arbejde med individuel kompetencevurdering i AMU.
3. Fra ufaglært til faglært – voksnes deltagelse i kompetenceudvikling.
4. Fra ufaglært til faglært – tilrettelæggelse af gode forløb.
5. Tosprogede inden for almen og grundlæggende VEU.
6. Hvad kan vi lære af de andre nordiske lande og den fælles nordiske indsats for brugen af anerkendelse af realkompetencer?
7. Læreren som omdrejningspunktet i sikring af kvalitet i (voksen)undervisningen.

1. Anvendelse af individuel kompetencevurdering i AMU i forhold til uddannelsesstrukturer

I EVA's undersøgelsesrapport "Anerkendelse af realkompetencer på VEU-området mv." fra 2010 bliver det fremhævet, at RKV-ordningerne i uddannelserne ikke har opnået den udbredelse hos befolkningen, som oprindeligt var tilsigtet. Rapporten viser i forlængelse heraf, at AMU-udbydernes indsats for at sikre udbredelsen af RKV(IKV) i AMU er meget forskellig. I rapporten fremhæves det også, at hvis RKV-ordningerne skal opnå den ønskede udbredelse og effekt hos befolkningen, har det central betydning, at RKV-ordningerne ikke kun tager udgangspunkt i et uddannelsesperspektiv men også i et job- og beskæftigelsesperspektiv. Det anbefales i den forbindelse, at der konkret sættes mere fokus på RKV i AMU i forhold til strukturer af uddannelsesmål og/eller sammensatte uddannelsesforløb. Uddannelsesstrukturer i AMU er forløb eller pakker af arbejdsmarkedsuddannelser, enkeltfag, almene fag, on-the-job-training mv. inden for et jobområde, som til sammen opfylder behovet for grundlæggende erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse inden for området. Uddannelsesstrukturer i AMU bidrager til, at det bliver lettere at navigere rundt blandt AMU's mange korte uddannelser og til at synliggøre, hvordan AMU kan benyttes i forhold til sammensatte jobfunktioner, arbejdsopgaver og videre uddannelse. Lige så vel som strukturer i AMU kan anvendes til at kvalificere efterspørgslen og til at synliggøre en bredere anvendelse af AMU, kan RKV i forhold til strukturer i AMU være et nyttigt redskab til at understøtte en bredere og mere job- og beskæftigelsesorienteret tilgang til RKV i AMU samt bidrage til at øge kendskabet til og anvendeligheden af RKV i AMU. Denne workshop vil derfor præsentere og diskutere anvendelsen af RKV i AMU i forhold til flere arbejdsmarkedsuddannelser og/eller enkeltfag i en struktur eller i et sammensat forløb. På workshoppen præsenteres de foreløbige erfaringer fra to TUP 2012-projekter.

Facilitering af workshoppen

Malene Christophersen, Fuldmægtig i Undervisningsministeriet.

Indlæg

"Flere faglærte via IKV og AMU i bygge-anlæg og virksomheder med dyrehold" ved Uddannelseskonsulent Rasmus Zier Bro, Byggeriets Uddannelser og Seniorkonsulent Annet Marie Holsbo, Teknologisk Institut.

"Struktureret IKV i AMU" ved Træets Efteruddannelser.

2. Styrkelse af AMU-udbydernes arbejde med individuel kompetencevurdering i AMU

For at RKV i AMU kan få den tilsigtede udbredelse hos befolkningen har det afgørende betydning, at ordningerne har en tilstrækkelig høj kvalitet, og at tilbuddet er relevant og anvendeligt for deltagere og virksomheder. I både EVA's undersøgelsesrapport "Anerkendelse af realkompetencer på VEU-området" fra 2010 og RKV-arbejdsgruppens rapport om anerkendelse af realkompetencer fra 2011 fremhæves det, at det er et problem, at praksis for RKV-ordningerne fungerer så forskelligt fra institution til institution, og at der mangler standarder og retningslinjer for arbejdet med RKV. Der peges i øvrigt på et generelt behov for kompetenceudvikling og professionalisering i forhold til alle aspekter af RKV-arbejdet. I RKV arbejdsgruppens rapport efterlyses der desuden en mere helhedsorienteret tilgang til arbejdet med RKV, hvor der i højere grad tages udgangspunkt i den enkeltes forudsætninger og behov både i forhold til job og uddannelse. En bredere tilgang til RKV-ordningerne i uddannelserne efterspørges især i forhold til den indledende afklaring, vejledning og rådgivning før en RKV. Det fremhæves desuden, at et styrket samarbejde imellem uddannelsesinstitutionerne vil kunne bidrage til at styrke og kvalificere RKV-indsatsen samt sikre en bedre sammenhæng i RKV-indsatsen på tværs af uddannelsesinstitutioner og uddannelsesområder. RKV er desuden et særligt indsatsområde i VEU-centrenes resultatkontrakter i 2012-2014. Denne workshop vil derfor præsentere og diskutere hvordan AMU-udbydernes arbejde med RKV i AMU kan styrkes i forhold til tilrettelæggelse, kvalitetssikring, kompetenceudvikling og koordinering af RKV-indsatsen. På workshoppen præsenteres de foreløbige erfaringer fra to TUP 2012 projekter.

Facilitering af workshoppen

Lizzie Mærsk Nielsen, Konsulent i Mærsk Nielsen HR.

Indlæg

"Kvalitetssikret IKV – et bidrag til løft fra ufaglært til faglært" ved Aarhus TECH.

"Én fælles VEU-center tilgang til IKV i AMU" ved EUC Nord.

3. Fra ufaglært til faglært – voksnes deltagelse i kompetenceudvikling

Workshoppen belyser temaet om "fra ufaglært til faglært" ud fra ny viden i relation til voksnes deltagelse i kompetenceudvikling. Herudover inddrages et konkret eksempel på et projekt fra Region Hovedstaden, der handler om at få flere ufaglærte gjort faglærte på kort tid. EVA's rapport GVU og EUD for voksne (2013) belyser spørgsmål som, hvor mange voksne der tager erhvervsuddannelser (EUD/GVU), hvem disse voksne er, hvorvidt de får afkortet deres forløb, hvilke motiver de har for at begynde på en erhvervsuddannelse og hvilke barrierer de oplever i den forbindelse. Disse resultater bliver suppleret med resultater fra rapporten AMU som springbræt til fortsat uddannelse (2012), der gav eksempler på, hvordan man inden for AMU-systemets rammer kan fremme, at flere voksne ufaglærte bliver faglærte. Endelig indeholder workshoppen en præsentation af Region Hovedstadens projekt Fra ufaglært til faglært på rekordtid, der handler om at få gjort flere ufaglærte faglærte gennem Grunduddannelse for voksne. Lars Mikkelsen, som er kursuschef på CPH WEST og styregruppeformand for projektet, vil stå for denne præsentation, der vil kaste lys over de foreløbige erfaringer fra projektet.

Facilitering af workshoppen

Michael Andersen, Specialkonsulent i EVA.

Indlæg

"GVU og EUD for voksne" og "AMU som springbræt til fortsat uddannelse" ved EVA
"Fra ufaglært til faglært på rekordtid" ved Kursuschef, Lars Mikkelsen fra CPH WEST

4. Fra ufaglært til faglært – tilrettelæggelse af gode forløb

Det er et centralt element i voksenuddannelsespolitikken at gennemføre et systematisk kompetenceløft af de ufaglærte til faglært niveau. Det giver forskellige udfordringer, hvoraf nogle er af formel og organisatorisk art og andre af mere praktisk karakter. I denne workshop sættes der fokus på erfaringer med tilrettelæggelse af kompetenceudviklingsforløb for ufaglærte, og hvad der skal til for, at disse forløb fungerer godt i praksis. I projektet "Fra ufaglært til faglært – på rekordtid" har det overordnede mål været at gennemføre kompetenceudviklingen 'på rekordtid'. I den forbindelse er der udviklet en række kompetenceudviklingsforløb for ufaglærte inden for forskellige fagområder med gode resultater. I projektet er der endvidere udviklet forskellige former for realkompetencevurderinger, der optimerer anvendelsen af realkompetencen i kompetenceudviklingen. I projektet "Kvalificering til nye job" har formålet været at styrke muligheden for at opnå beskæftigelse for langtidsledige personer i Region Nordjylland. Indholdet i projektet har primært været strategisk kompetenceudvikling af deltagerne gennem individuelt tilrettelagte kompetenceudviklingsforløb, vejledning og realkompetencevurdering, der er gennemført i tilknytning til mulige jobåbninger, praktikpladser m.m.

Facilitering af workshoppen

Kristina Mariager-Anderson, Adjunkt, NCK, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet

Indlæg

"Fra ufaglært til faglært – på rekordtid", ved Vinni Ahl Kjærsgaard, chefkonsulent på SOPU

"Kvalificering til nye job", ved Dorte Sif Boddum Kronborg, projektleder

5. Tosprogede inden for almen og grundlæggende VEU

Workshoppen sætter fokus på de tosprogede deltagere inden for almen og grundlæggende VEU. Tosprogede deltagere har haft et centralt fokus i flere af EVA's seneste evalueringer. Det gælder Evaluering af FVU (2012), Almen voksenuddannelse – evaluering af reformen fra 2009 (2013) og Evaluering af AMU for flygtninge og indvandrere (2013). Evalueringen af FVU viste bl.a., at tosprogede udgjorde omtrent halvdelen af deltagerne og evalueringen rejste spørgsmålet om, hvorvidt de tosprogede kursister får det bedste tilbud i FVU. Evalueringen af AMU for flygtninge og indvandrere viser, at der er en forholdsvis lav prioritering af flygtninge og indvandrerom-rådet blandt AMU-udbydere, og at det er relativt forskellige tilbud, flygtninge og indvandrere bliver mødt med alt afhængigt af hvilke AMU-udbydere, de kontakter. Evalueringen af Almen voksenuddannelse viser, at man med 2009-reformen forsøgte at målrette AVU mere i forhold til blandt andet de tosprogede og at dette er lykkedes. Rapporten identificerer nogle af de reformelementer, som har været med til at gøre AVU mere attraktiv for tosprogede, blandt andet dansk som andetsprog på basisniveau. Fælles for de tre evalueringer er, at de identificerer forskellige udfordringer og giver bud på muligheder og tilbud for tosprogede inden for VEU-systemet. Denne workshop vil se på tværs af resultaterne vedrørende de tosprogede og inddrage resultaterne i en samlet drøftelse af, hvordan tosprogede får mest ud af almen og grundlæggende VEU. Som en del af denne drøftelse vil der dels blive inddraget erfaringer fra deltagerne i workshoppen og dels vil Knud Dal, Centerchef for AMU Nordjylland, fortælle om erfaringer med AMU for flygtninge og indvandrere og AMU Nordjyllands mangeårige praksis og samarbejde med relevante aktører på området.

Facilitering af workshoppen

Ida Marie Behr Bendiksen, Evalueringskonsulent i EVA.

Indlæg

“Tosprogede deltagere inden for almen og grundlæggende VEU” ved EVA

“Erfaringer og praksis med AMU for flygtninge og indvandrere” ved Knud Dal, Centerchef AMU Nordjylland

6. Hvad kan vi lære af de andre nordiske lande og den fælles nordiske indsats for brugen af anerkendelse af realkompetencer?

I alle de nordiske lande er anerkendelse af realkompetencer i fokus. Problemstillinger i forhold til at styrke indsatsen, som de fx fremgår af RKV-arbejdsgruppens rapport, er velkendt i de øvrige lande. Samtidigt er der forskelle på lovgivning og indsats. Det betyder fx at der arbejdes forskelligt med at styrke arbejdet med RKV i et uddannelses-, beskæftigelses- og jobperspektiv. Her kan erfaringer fra især Sverige, Island og Finland inspirere os i Danmark. Desuden arbejdes der på en fælles nordisk indsats i forhold til kvalitet i arbejdet med anerkendelse af real-kompetencer. Det sker gennem udvikling af en model for kvalitet i arbejdet med anerkendelse af realkompetencer. Modellen er udviklet i foråret 2013 og den omsættes nu til praksis i alle de nordiske lande. Ekspertnetværk for validering under NVL arbejder kontinuerligt med at konkretisere udfordringer i arbejdet med realkompetence med henblik på at styrke RKV-indsatsen, her er der ligeledes forskellige nordiske prioriteringer og indsatser til dansk inspiration. Hovedspørgsmålet i denne workshop vil være, hvordan nordiske erfaringer og praksis kan inspirere os i arbejdet med RKV i Danmark. I workshoppen præsenteres andre nordiske landes indsatser, den fælles nordiske model for kvalitet og det aktuelle arbejde med at formulere udfordringer med henblik på fremdrift i arbejdet med realkompetencer. De nordiske erfaringer præsenteres med henblik på en diskussion af, hvad vi i Danmark kan tage med i vores videre udvikling af arbejdet med realkompetencer både uddannelsespolitisk og i praksis.

Facilitering af workshoppen

Kirsten Aagaard, leder af NVR - Program for Realkompetence.

Indlæg

Indledende oplæg om nordisk arbejde og samarbejde om styrket indsats i brugen af realkompetencer. Ved Kirsten Aagaard.

IDAN læringscenter på Island har gennemført realkompetencevurderinger og en analyse af effekten af disse, samt forudsætninger for positiv effekt. Ved Idunn Kjartansdottir. Brancherettet validering er et brugt system i Sverige. Der er derfor konkrete erfaringer at trække på. Ved Pär Sellberg, Myndigheten för yrkeshögskolan, Västerås, Sverige

7. Læreren som omdrejningspunktet i sikring af kvalitet i (voksen)undervisningen

Læreren er en afgørende faktor i forhold til at sikre kvalitet i (voksen)undervisningen. Det er derfor vigtigt at afklare, hvad voksenunderviseren skal kunne, og hvordan disse kompetencer kan tilegnes. I workshoppen præsenteres erfaringerne fra tre udviklingsarbejder, der alle fokuserer på lærerkompetencer. 'Udvikling af nye lærerroller' drejer sig som om udvikling af lærer- og lederkompetencer på fem VUC'er i hovedstadsområdet. Målet er at styrke lærernes socialpædagogiske kompetence og derigennem sikre bedre gennemførelse og højere undervisningskvalitet. I workshoppen præsenteres de aktiviteter, som er i gang med henblik på at kompetenceudvikle lærerne. Samtidig præsenteres de foreløbige resultater fra den følgeforskning, som er knyttet til projektet. 'Kulturkurset' drejer sig om kompetenceudvikling af lærergruppen på VUC&hf Nordjylland. I kulturkurset indgår to projekter. Målet med det ene projekt er at udvikle en ny pædagogik for VUC's "nye" målgruppe. Målet med det andet projekt er at skabe en model for 'kontinuerlig kompetenceudvikling', der kan sikre lærergruppen en fortløbende pædagogisk kompetenceudvikling i forhold til de nye udfordringer. Omdrejningspunktet i kulturkurset er en høj grad af lærerinvolvering og lærersamarbejde, dels ved at lærerne indgår i teams knyttet til de enkelte hold, samt tematiske, tværfaglige og – institutionelle selvstyrende lærings-cirkler. 'Innovativ didaktik inden for AMU' er et TUP-projekt, der over to år har arbejdet med at udvikle underviseres kompetencer for innovativ didaktik inden for en række AMU-uddannelser. Projektet tager udgangspunkt i et skærpet krav om nytænkning i løsningen af kerneopgaver på velfærdsområdet. Dette nødvendiggør en udvikling og nyorientering i uddannelsernes didaktik. Fokus har i projektet været på at udvikle innovative læreprocesser og innovative kompetencer hos underviserne, med henblik på at gøre kursisterne i stand til at tænke innovativt på arbejdspladsen. Kompetenceudviklingen har dels bestået af et kompetenceudviklingsforløb over 4 dage og dels et samarbejde blandt underviserne omkring tilrettelæggelse og gennemførelse af forsøg med innovative undervisningsforløb på en række AMU-uddannelser.

Facilitering af workshoppen

Maria Marquard, Specialkonsulent, NCK, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet

Indlæg

Erfaringer fra udviklingsprojekterne "Udvikling af nye lærerroller" og "Kulturkurset" i forhold til voksenunderviserens kompetencer. Ved Maria Marquard

Erfaringer fra TUP-projektet "Innovativ didaktik i AMU" i forhold til Voksenunderviserens kompetencer. Ved Janne Bremholm, SOSU Sjælland